

Vlaams
Parlement

vergadering **C137**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Innovatie en Wetenschapsbeleid

van 9 februari 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de talenkennis bij Vlaamse werkzoekenden – 1052 (2016-2017)	3
VRAAG OM UITLEG van Willem-Frederik Schiltz aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de beslissingsprocedures voor de toekenning van bedrijfssteun door het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) – 1040 (2016-2017)	6
VRAAG OM UITLEG van Grete Remen aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het federale beleid rond e-commerce en de gevolgen ervan voor Vlaanderen – 1072 (2016-2017)	10
VRAAG OM UITLEG van Grete Remen aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over te weinig investeringen door kmo's – 1097 (2016-2017)	15

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de talenkennis bij Vlaamse werkzoekenden – 1052 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Voorzitter, minister, onder impuls van de vluchtelingencrisis en de lage werkzaamheidsgraad van allochtonen focust men zich in het debat over talenkennis voor werkzoekenden uiteraard hoofdzakelijk op deze kansengroep. Ook van Vlaamse werkzoekenden wordt echter een behoorlijke talenkennis verwacht, zelfs in die mate dat de vereiste van de kennis van een vreemde taal voor een job in zes jaar bijna is verdubbeld. Gelet op het exportgerichte karakter van de Vlaamse economie hoeft dat niet echt te verbazen. Onze directe buurlanden zijn eveneens onze belangrijkste handelspartners, dus de kennis van het Frans, maar ook van het Duits, wordt heel veel gevraagd. In een aantal sectoren, zoals de luchtvaart en de informatica, is het Engels ook uitgegroeid tot een lingua franca, dus ook de kennis van die taal is een vaak gestelde vereiste.

Uiteraard zijn er heel wat verschillen tussen de sectoren, maar ook tussen de diverse jobs. De rode draad is natuurlijk dat voor bijna een kwart van de Vlaamse vacatures de kennis van het Frans vereist is. In de sector van de financiële diensten gaat het zelfs over bijna 60 procent.

Het algemene aanvoelen in Vlaanderen is dat die kennis van het Frans er veeleer op achteruit dan op vooruitgaat. Uit de VDAB-gegevens blijkt dat de talenkennis bij werkzoekenden stabiel is, maar om dat juist te kunnen interpreteren, moet dat wel worden geplaatst tegenover het feit dat de vraag naar de kennis van een vreemde taal voor een job is verdubbeld. De ontwikkeling van een nieuw knelpunt op middellange termijn lijkt dan ook niet denkbeeldig. Ook arbeidsmarkt-specialist Jan Denys stelde dat veel grote nationale bedrijven toch moeite hebben om meertalige profielen in te vullen. Zeker als het gaat om de kennis van het Frans zouden er problemen rijzen. Vandaar mijn concrete vragen.

Minister, houdt men bij VDAB rekening met de ontwikkeling van een nieuw knelpunt inzake de talenkennis van Vlaamse werkzoekenden op middellange termijn? Hebt u de problematiek van de kennis van het Frans al aangekaart bij uw collega van Onderwijs, teneinde ook proactief – wat heel belangrijk is – mogelijke problemen aan te pakken? Welke inspanningen zal VDAB ook doen om de stagnatie qua talenkennis bij Vlaamse werkzoekenden om te zetten in een groeiscenario, waarbij meer werkzoekenden over de vereiste talenkennis zullen beschikken? Wordt daarbij prioritair gefocust op het Frans? Biedt die toenemende vraag naar kennis van het Frans ook nieuwe perspectieven voor de interregionale mobiliteit van Franstalige werkzoekenden naar Vlaanderen?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Voorzitter, mevrouw Talpe, in het verleden is in elk geval duidelijk geworden dat de vraag naar de kennis van andere talen toeneemt, zoals u ook zei. De stijging van het aantal vacatures waarin Frans wordt gevraagd, is het jongste jaar wel gestabiliseerd. Het aandeel van de jobs waarvoor Engels wordt gevraagd, is in 2016 wel lichtjes toegenomen. Qua Duits is er een status quo. Dat zijn de jongste cijfers.

VDAB zegt me dat er momenteel geen signalen zijn dat talenkennis een knelpuntkarakter zou hebben, in tegenstelling tot de technische competenties of de STEM-vaardigheden (Science, Technology, Engineering and Mathematics). Voor meer

cijfers verwijs ik naar schriftelijke vraag 146 van mevrouw Celis, die dateert van 24 november 2016. In het antwoord vindt u nog heel wat meer gegevens.

Dan was er de vraag wat ik samen met mijn collega van Onderwijs kan doen. Ik verwijs naar de hervorming van het secundair onderwijs die we op 13 januari hebben goedgekeurd. Zo zullen we de beroepskwalificaties voor het secundair onderwijs onderbrengen in de curriculumdossiers. U kent dat wellicht. In die beroepskwalificaties geven de arbeidsmarktpartners aan welke competenties er voor een beroep nodig zijn. Dat is het goede daaraan. Als bijvoorbeeld de kennis van het Frans voor een bepaald beroep noodzakelijk is, dan zal dat ook worden aangegeven en opgenomen in het onderwijscurriculum. Ik denk dat we zo de link met het onderwijs op een goede manier maken.

VDAB zet vooral in op de ontwikkeling van webmateriaal en onlinetaalcurssussen. Die zijn immers toegankelijk voor een breder publiek. Dat zien we ook: het aantal inschrijvingen voor die onlinecurssussen is sterk gestegen. Een taalcurssus Frans wordt het meest gevolgd: 50 procent van de taalcurssussen zijn curssussen Frans. Nederlands en Engels maken allebei 20 procent uit van de gevolgde curssussen, en Duits 10 procent. De curssus algemene taalkennis Frans voor beginners staat zelfs op de tweede plaats van het totaalaanbod van de webcurssussen die VDAB organiseert. Het gaat om 1211 inschrijvingen in 2016. Dat lijkt me dus een goede manier om ervoor te zorgen dat ook in de toekomst voldoende mensen die taal machtig zullen zijn.

Daarnaast heeft VDAB ook apps zoals Frans@work ter beschikking. Dan gaat het natuurlijk over de taal Frans. (*Gelach*)

VDAB blijft ook nieuw taalmateriaal aanmaken en houdt ook continu het bestaande materiaal up-to-date. Zo zal er op korte termijn bijvoorbeeld een curssus Frans voor ICT worden aangeboden, zodat dat weer gericht is op een bepaald vakgebied.

Naast het online leren zet VDAB in op de combinatie van online leren en workshops. Zo is er bijvoorbeeld klantgericht telefoneren in het Frans. Dat aanbod zal in de toekomst worden bijgestuurd en er worden ook uitbreidingsmogelijkheden bekeken.

Taal kan ook deel uitmaken van de geïntegreerde opleidingen, zowel van opleidingen in het beheer van VDAB als van opleidingen bij de partners van VDAB. Met de vacatureanalyses als gids hanteert VDAB taal als belangrijke competentie, vooral binnen bediendeberoepen met bijhorende instapvoorwaarden. In de loop van 2017, dus dit jaar, zal een intensief taaltraject worden aangeboden, met een flexibele instap, om mensen die de instapnormen niet halen, een vangnet te bieden. Op die manier vangen we op waar we kunnen. In een recent verleden zijn er ook gesprekken opgezet met de centra voor volwassenenonderwijs (CVO's) om te zien of we daar met samenwerking verder kunnen komen.

In verband met de interregionaliteit weet u dat in 2005 een samenwerkingsakkoord is gesloten tussen alle gewesten en gemeenschappen, waardoor in 2006 alle moeilijk invulbare vacatures tussen de verschillende openbare diensten voor arbeidsbemiddeling automatisch en systematisch worden uitgewisseld. In 2008 is dat actieplan nog uitgebreid met het aanbieden van gepaste opleidingstrajecten. In verband met het bevorderen en faciliteren van de interregionale mobiliteit van cursisten hebben we ervoor gezorgd dat de gewest- en gemeenschapsinstellingen die bevoegd zijn op het vlak van beroepsopleiding, een kaderovereenkomst hebben getekend. Er is een gemeenschappelijke procedure die de mogelijkheid biedt om cursisten een opleiding te laten volgen in het gewest van hun keuze. Ze moeten die dus niet in hun eigen gewest volgen.

De hogere taaleisen voor Frans hebben daarnaast uiteraard slechts een invloed op interregionale mobiliteit indien de hogere taaleisen voor Frans gecombineerd

worden met een lage kennis van het Nederlands. Werkzoekenden die uit Frankrijk of Henegouwen naar Vlaanderen komen, voldoen aan de hoge taaleisen voor Frans, maar als ze weinig Nederlands kennen, wordt het een probleem. Ik heb vorige week nog gezegd dat we altijd proberen om vacatures met een beperkte taaleis van het Nederlands eerder te laten invullen, zodat men toch al kan starten. Dat is vorige week uitvoerig aan bod gekomen. We zijn ons bewust van het probleem, maar we proberen met alle middelen, ook met alternatieve middelen zoals online leren, de nodige talenkennis bij te brengen bij de werkzoekenden.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Dank u voor uw uitgebreid en positief antwoord, zeker ook wat betreft de laatste cijfers. Het is goed te horen dat er een stijging is in het aantal gevolgde taal cursussen. Dat is enorm belangrijk. Ik zie ook dat het aanbod heel specifiek is. Dat is ook heel belangrijk voor de arbeidsmarkt: dat het aanbod niet algemeen is, maar dat het on-the-floor cursussen zijn. Hoe intens de kennis van een andere taal moet zijn, hangt ook een beetje af van de sector en de job. Bij sommige jobs moet je met enkele woorden je plan kunnen trekken, bij andere jobs moet je echt kunnen communiceren. Dat moeten we zeker opvolgen. De VDAB moet de vinger aan de pols houden en met de sectoren in overleg gaan.

Mijn vraag focust zich op het Engels, omdat die cijfers naar voren kwamen, maar het is frappant dat het Engels in onze samenleving, niet alleen op het vlak van werk, heel dominant aanwezig is. Het is soms bevreemdend dat we in ons eigen land het Engels moeten gebruiken om onderling te communiceren. We moeten daar zeker aandacht voor hebben. Tenslotte is Wallonië onze belangrijkste handelspartner in de Belgische context. Ook Frankrijk staat in de top drie van landen waarmee we handel drijven.

Ik wil nog even ingaan op het Duits. Duitsland is een van de grootste West-Europese landen. Er zijn ongeveer veertien keer meer Duitsers dan er Vlamingen zijn. Er zijn ook heel wat opportuniteiten, zeker in het oosten van Vlaanderen. In Limburg is er grote werkloosheid. Er is het potentieel van de economisch sterke regio Noordrijn-Westfalen. Daar moeten we op inzetten. Zeker wie in Limburgse of Nederlands-Limburgse bedrijven aan de slag wil, kan een woordje Duits gebruiken. Ik heb dus nog een bijkomende vraag: ziet VDAB extra stimulansen om het Duits er bij de werkzoekenden nog meer in te krijgen?

Minister Philippe Muyters: In verband met het webleren, was ik eigenlijk al geschrokken dat 10 procent ervan met Duits wordt ingevuld. Het aanbod is er dus. Ik ga ervan uit, zeker daar waar het nodig is, dat als in de vacature Duits wordt gevraagd – wat wellicht iets rapper zal zijn in Limburg of in de buurt van de Oostkantons – dan ook effectief het aanbod van Duits wordt meegenomen in een geïntegreerd traject waar mogelijk. Ik ga ervan uit – en die 10 procent wijst erop – dat wat ik voor Frans heb gezegd, ook gebeurt voor Duits, daar waar nodig.

Emmily Talpe (Open Vld): U hebt daarnet aangehaald dat Onderwijs daar een belangrijke rol in speelt. Ik denk dat ook. Het is een echt gedeelde verantwoordelijkheid. Daar moeten we proactief op inspelen. Heel wat leerlingen kiezen niet het Frans, maar het Engels als tweede taal. Dat is begrijpelijk, maar zeker in de Belgische context is dat ook wel jammer. Misschien kunt u daarover met uw collega van Onderwijs ook van gedachten wisselen, om de jongeren goed te duiden hoe belangrijk Frans is voor hun toekomstige plaats op de arbeidsmarkt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Willem-Frederik Schiltz aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de beslissingsprocedures voor de toekenning van bedrijfssteun door het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) – 1040 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Vanaf het begin van uw aantreden hebt u aangegeven dat u werk wilde maken van het stroomlijnen van de wildgroei aan steunmechanismen en organisaties die ons Vlaams economisch weefsel bij gebrek aan volledige fiscale autonomie extra wil ondersteunen.

Het Vlaams Agentschap voor Innoveren en Ondernemen (VLAIO) heeft als rol het ondernemerschap te ondersteunen en de groei van ondernemingen een extra zetje te geven. Het VLAIO doet dit door het toekennen van bedrijfssteun. Dat is bekend.

Binnen het VLAIO is het Hermesfonds het financieringsvehikel voor de economische en innovatiesteun aan bedrijven. Vóór de fusie fungeerde het Hermesfonds enkel als financieringsvehikel voor het Agentschap Ondernemen. Opdat het fonds ook mee uitvoering zou geven aan het Vlaams innovatiebeleid, dat is de fusie tussen innovatie- en economische steun, werden die allebei ondergebracht bij het Hermesfonds.

Nu is er nog altijd een tweeledige structuur in het toekennen van die steun. Voor de innovatiesteun is er een delegatie aan de administrateur-generaal voor bedragen tot 500.000 euro. Daarboven staat het beslissingscomité dat over die aanvragen gaat. Voor de economische steun hebben ze eveneens die delegatie doorgevoerd aan de administrateur-generaal en ook voor bedragen tot 500.000 euro. Op zich is zo'n uniforme regeling prima, maar voor bedragen daarboven is het plots de Vlaamse Regering die moet beslissen. Dat is een beetje een tweesporenbeleid.

Aangezien het de bedoeling is om de backoffice van het VLAIO zo veel mogelijk gestroomlijnd te laten verlopen en de dienstverlening aan bedrijven zo toegankelijk en laagdrempelig mogelijk te houden, is mijn vraag evident. Minister, het beslissingscomité is ongeveer één jaar operationeel. Hoe evalueert u vandaag de werking van het beslissingscomité?

Ziet u bepaalde knelpunten aan het huidige besluitvormingsmodel waarbij er verschillende beslissingsniveaus zijn voor de toekenning van bedrijfssteun door het VLAIO?

Werden reeds stappen gezet om ook de economische steun onder bevoegdheid van het beslissingscomité te brengen en niet meer met die twee sporen te werken? Zo ja, welke? Zo neen, wanneer wordt dit gepland?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Schiltz, we zijn begonnen met het Agentschap Innoveren en Ondernemen op 1 januari 2016. Mijn eerste bekommernis was natuurlijk continuïteit verzekeren. We moesten daarvoor de raad van bestuur van het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) vervangen. Het beslissingscomité van het Hermesfonds kwam in de plaats. Zij kregen dan de beslissingsbevoegdheid over de instrumenten van het ex-IWT toegevoegd. Voor de beoordeling van risicovolle – en dat is een eerste voorwaarde – en complexe O&O-dossiers maakt men gebruik van externe experts. Ik vind dat juist. Het gaat meestal over hogere subsidiepercentages en vergt een grondige analyse. Het Hermesbeslissingscomité heeft hier zeker een toegevoegde waarde, aanvullend bij de expertise van de administratie zelf.

Aangezien de overgang van deze instrumenten van het IWT naar het Agentschap Innoveren en Ondernemen vlot verlopen is – en u zei het al: het Hermesbeslissingscomité is één jaar actief – en de steunverlening in 2016 op geen enkele manier in het gedrang gekomen is, kan ik stellen dat de werking van het beslissingscomité vandaag goed verloopt.

Met het clusterbesluit werd bovendien bijkomende bevoegdheid voor de steun aan innovatieve bedrijfsnetwerken en speerpuntclusters toegewezen aan het beslissingscomité. Ik denk dat dat juist is. Ook hier spreken we over grote dossiers met een hoge complexiteit, waar opnieuw het beslissingscomité met zijn expertise een toegevoegde waarde heeft.

Wat betreft de toekenning van de beslissingsbevoegdheid voor de economische steun aan het beslissingscomité, wil ik toch een aantal elementen naar voren schuiven. Eenvoudige instrumenten zoals de kmo-portefeuille of de groeisubsidie proberen we zonder of met heel beperkte voorafgaande beslissingen toe te kennen. Daar is de rol van het Hermesbeslissingscomité niet zinvol. De administratie heeft zeker voldoende competentie om dit correct af te handelen. Ze krijgen een kader en de kmo-portefeuille wordt automatisch toegekend. De groeisubsidie is beperkt, ook qua complexiteit, en kan gerust daar. We moeten de mensen van het Hermesbeslissingscomité daar niet mee lastig vallen.

U weet ook dat er momenteel een traject loopt met betrekking tot de stroomlijning van de andere economische en innovatie-instrumenten. We zijn daar volop mee bezig. Ik heb in mijn beleidsbrief gezegd dat dit voor dit jaar een prioriteit is, en ook daar gaan we kijken of het beslissingscomité een rol kan of moet spelen. Opnieuw, ik ga dat doen met dezelfde parameters: complexiteit, risicogehalte, omvang van de steun, en de capaciteit van de administratie om een gefundeerde beslissing te nemen. We mogen niet vergeten dat onze administratie over hooggekwalificeerde medewerkers beschikt die – als er duidelijke evaluatiecriteria zijn – deze beslissingen zeker wel moeten kunnen nemen. Het is dus niet denkbeeldig – en ik wil niet vooruitlopen op de beslissingen die bij de hervorming kunnen gebeuren – dat sommige dossiers zoals kleinere kmo-innovatieprojecten op termijn niet meer door het beslissingscomité moeten worden beslist. We moeten het Hermesbeslissingscomité daar inzetten waar het een expliciete meerwaarde heeft.

Ik vat samen. We zijn gestart met het IWT. Dan is alles naar het Hermesbeslissingscomité gegaan, daarbovenop de clusters. Bij de economische proberen we zo weinig mogelijk beoordeling te moeten doen. Denk aan de kmo-portefeuille en de kmo-groeisubsidie. Bij de meer complexe zal ik het Hermesbeslissingscomité gebruiken. Eenvoudige dossiers met eenvoudige beslissingscriteria kunnen we misschien aan de administratie overlaten. Het risico, de hoogte van de steun en de complexiteit van de dossiers zijn parameters om te beslissen of dossiers wel of niet naar het Hermesbeslissingscomité gaan.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, het is goed dat u de beslissingsstructuren voor de overige instrumenten nog verder evalueert. Dat dat een lopend proces is, begrijp ik wel. We hebben de piste een jaar geleden ingezet.

Toch heb ik enkele bedenkingen. Voor kleine subsidies, kmo-portefeuille, kmo-groeisubsidie, zegt u: 'We moeten niet te veel overhead creëren. We moeten dat beslissingscomité daar niet te veel mee belasten. We hebben een sterke administratie, die kan dat zelf wel aan.' Ik kan dat begrijpen. In principe zijn de beslissingen onder de 500.000 euro sowieso al gedelegeerd aan de administrateur-generaal, wat al een vereenvoudigde procedure is. Maar het gaat over de dossiers die daarboven zitten, de grotere steunen. En nu staat er dat de regering daarvoor bevoegd is. Ik wil zeker en vast geen afbreuk doen aan de expertise van de

administratie. Ik ben ervan overtuigd dat dat heel sterke mensen zijn. Tot nu toe zien we inderdaad kwalitatief werk.

Maar ik bekijk het ook vanuit het perspectief van de klant. De klant heeft er niet veel boodschap aan of zijn dossier nu wat complexer, groter of kleiner, wat meer innovatie of meer economisch is. De klant wil gewoon aan één loket kunnen zeggen: 'Goedendag, ik ben een bedrijf in Vlaanderen. Ik ben met allerlei boeiende dingen bezig. Ik denk dat ik steun kan krijgen. Help mij alsjeblieft.' Het zou kunnen dat dat weer helemaal wordt vertakt, weliswaar vanuit de begrijpelijke logica dat elk dossier anders is en dat er categorieën van complexiteit, grootte, impact enzovoort zijn. Maar ik wil er toch voor pleiten om zeker en vast de stroomlijning als een heel belangrijke factor in de toekomstige evaluatie van die steuninstrumenten te zien.

Trouwens, de adviezen van onder andere de Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie (VRWI), de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) gaan allemaal in dezelfde richting. Ze wijzen en hameren erop dat heel veel bedrijven net gemengde activiteiten hebben, en niet alleen economische of innovatiesteun, maar vaak een beetje van allebei voor eenzelfde project.

Ik begrijp dat u ergens een onderscheid wilt maken en de 'in-house expertise' die we hebben, zeker en vast wilt aanwenden. Maar ik denk dat we die focus zeker niet uit het oog mogen verliezen. Zeker voor bedragen boven de 500.000 euro denk ik dat het beslissingscomité, al dan niet versterkt of met een aftoetsing door de administratie – als u dat wenselijk acht –, dat enigszins verder moeten uniformiseren.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Minister, ik begrijp dat u nog zult reageren op dat laatste punt.

Maar als we dan toch met een bloemetje gooien: ik denk dat er nog maar weinig hervormingen van die grootteorde op zo'n redelijk degelijke manier, zonder al te veel hobbels, gebeurd zijn in de Vlaamse administratie. In uw laatste punt hebt u het over een manier van denken waarbij een economische en een innovatieparameter worden samengevoegd. Dat lijkt me een economische logica die al lang gaande was, maar de administratie moest zich daarop instellen. Dat is nu gelukt. We zijn er ook in geslaagd om die continuïteit te bewaren. Er was geen gat in die regelgeving. De overgang is op een vlotte manier gemaakt.

Ten slotte – en dan spreek ik puur uit empirische, eigen ervaring op het terrein – wil ik zeggen dat ondernemingen al zeer tevreden waren over het IWT, enzovoort, over die verschillende instrumenten, zoals Hermes. Maar ook nu zijn ze zeer tevreden over de manier waarop het is aangepakt en de klantvriendelijke ingesteldheid van de administratie. Dat is zeker een positief punt. De Vlaamse Regering is daar op een heel vlotte manier in geslaagd.

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Er is een misverstand. Ik wil geen onderscheid houden tussen innoveren en ondernemen. Een verdere hervorming betreft de instrumenten die nog overblijven. Er zijn er een aantal, zoals de cluster, die ik complex genoeg vindt. Is dat nu innoveren of ondernemen? Dat interesseert me niet. Het is complex en moeilijk. Er is daarover echt wat visie nodig, om daarrond de beoordeling te kunnen doen. Dat wordt voorbereid door de administratie. Het Hermesbeslissingscomité heeft daarin zonder twijfel een toegevoegde waarde. Het is goed dat daar zo'n beslissing bij zit.

We zijn begonnen met alles van IWT dat vroeger door de raad van bestuur moest worden beslist, daar te zetten. Ik heb gezegd dat ik de rest van de instrumenten ga bekijken en dat het zelfs zou kunnen dat we een aantal van die vroegere innovatieprojecten niet meer zullen doen via het Hermesbeslissingscomité, als de complexiteit daar niet is. Ik ga, na de kmo-portefeuille, de kmo-groei, waarin ook innovatieondersteuning kan zitten, geen onderscheid maken. Dat is eenvoudig. Het lijkt mij vanzelfsprekend dat de administratie dat doet. Voor de verdere hervorming ga ik op dezelfde manier kijken waar de beslissingen moeten worden genomen. Die stroomlijning waarnaar u vraagt, zal ik dus doen. Ik heb altijd gezegd dat ik het onderscheid tussen innovatie en economie kunstmatig vind. Een onderneming weet niet waar zijn ondernemen stopt en zijn innovatie begint of andersom. We moeten dat doorbreken.

Die stroomlijning is er volgens mij al. Op zich weet het bedrijf het zelden. Ze komen bij het ene loket dat er nog maar is. Ze dienen daar hun dossier in. Hoe het beslissingsproces loopt, weten ze niet. Idealiter vind ik het zoals het bij de kmo-portefeuille loopt, dat je op voorhand weet of je het al dan niet hebt. Maar ik begrijp dat dat niet overal kan. Wanneer je dossier is ingediend, loopt het beslissingsproces op zich bijna backoffice. Dat wil ik zeker verder stroomlijnen. Maar voor mij was in eerste instantie de continuïteit het belangrijkste.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, ik dank u voor de verheldering. Als ik het goed begrijp, ligt het onderscheid eigenlijk meer in de grootte van de dossiers. Een aantal dossiers die onder heel formele parameters vallen en bijna automatisch worden goedgekeurd, of het nu innovatie of iets anders is, worden meteen afgehandeld door de administratie. De administrateur-generaal gaat over de andere dossiers. De heel complexe dossiers, boven de 500.000 euro, worden behandeld door het beslissingscomité.

Minister Philippe Muyters: De complexiteit speelt daarin een rol.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Dat is een goede stap voorwaarts. Ik denk niet dat het nog de regering moet zijn die bij economische steun de duim omhoog of omlaag houdt. Voor die grote bedragen lijkt het beslissingscomité mij inderdaad het aangewezen orgaan. We wachten de verdere stappen af om de verdere stroomlijning door te zetten.

En uiteraard, mijnheer Diependaele, denk ik niet dat er in mijn vraag kritiek te merken was. Ik ben zeer tevreden met het pad dat deze Vlaamse Regering heeft ingezet, om de instrumenten die we gebruiken, als we dan toch met subsidies werken, liefst zo performant en klantvriendelijk mogelijk in te zetten.

Ik dank u.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Schiltz, mag ik toch nog op één punt reageren? In sommige gevallen is het wel nodig dat de regering het doet, omdat er nog geen dossiers worden ingediend. Soms worden er vanuit het buitenland investeringen naar Vlaanderen gebracht waarbij er gevraagd wordt: 'Wat zou de steun kunnen zijn als wij morgen investeren?' Dat zijn vaak heel 'geheime' dossiers, waar beslissingen moeten kunnen worden genomen. Dat kun je op dat moment vaak niet aan de administratie overlaten.

Dat is bijna een intentieverklaring die je moet doen: 'Als jullie investeren en er wordt een goed dossier ingediend, dan zullen wij dat doen.' Die dingen gebeuren vaak. Dus, voor alle duidelijkheid: in sommige gevallen beslist de regering weliswaar niet

dat men dat sowieso zal krijgen, maar zeggen we wel dat ze daarop zullen kunnen rekenen als er goede dossiers komen. Dat zijn dingen die wel gebeuren om investeringen ook naar Vlaanderen te kunnen krijgen. Dat gebeurt in alle landen in Europa, en als we daar niet aan mee zouden doen, dan zouden we een heel pak investeringen missen. Dat wil ik toch naar voren brengen.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Daar zit een logica in. Ik denk alleen dat men daar toch een beetje behoedzaam in moet zijn: het verschil tussen buitenlandse en binnenlandse aanvragen mag toch niet te uiteenlopend zijn. U begrijpt de gevoeligheid. Ik begrijp ook de gevoeligheid van de vertrouwelijkheid. Zolang u in de verdere evaluatie maar die stroomlijning en de klantgerichte afhandeling vooropstelt, denk ik dat we zeer tevreden kunnen doorgaan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Grete Remen aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het federale beleid rond e-commerce en de gevolgen ervan voor Vlaanderen – 1072 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: De volgende vraag om uitleg gaat over het federale beleid rond e-commerce – tot daar de onontvankelijkheid – en de gevolgen ervan voor Vlaanderen.

Mevrouw Remen heeft het woord.

Grete Remen (N-VA): Minister, collega's, wij shoppen heel graag online: het is hip, het is snel, het is goedkoop, het is gemakkelijk. De klant is hier de absolute koning. Vooral bij jongeren is online kopen even goed ingeburgerd als klassiek aankopen doen. Elke medaille heeft echter zijn keerzijde. Vorige week berichtten de media dat volgens berekeningen van Comeos in 2016 53,7 procent, dus meer dan de helft, van de online aankopen door de Belgische consument bij buitenlandse webshops gebeurde. Dat betekent een omzet- en banenverlies in eigen land. Het zou gaan om 14.000 jobs, en dat zou kunnen oplopen tot 20.000 jobs in 2019. De evolutie wordt stilaan rampzalig voor onze Vlaamse economie en tewerkstelling, want de toegevoegde waarde wordt steeds schaarser en straks zijn er ook onvoldoende centen om onze sociale uitgaven te kunnen financieren.

Minister, we hebben het hier in commissie al vaak gehad over deze kwestie. Ondanks de goede federale inspanningen blijven die loonkosten nog te hoog met het oog op de bloei van volbloed Vlaamse webwinkels. Er zijn ook de aanhoudende problemen in verband met nachtwerk, hoewel Wouter Torfs dat deze week wel heeft ingevoerd in zijn bedrijf en daar een lans voor breekt. Dat is dus een kmo-ondernemer die bottom-up dan wel dat initiatief neemt. Ik hoop dat heel veel bedrijven en de vakbonden dat pad gaan volgen.

E-commerce is een trein die we geen twee keer mogen missen als we op lange termijn onze regionale groei willen veiligstellen. In 2016 gebeurde 8 procent van de verkoop in België via webshops, voor een bedrag van 7,8 miljard euro. Daarvan werd dus meer dan de helft, namelijk 4 miljard euro, besteed in die buitenlandse webshops.

Minister, hoe evalueert u het federale beleid met betrekking tot de materies die een rechtstreekse impact hebben op de e-commerceondernemingen in België, dus ook in Vlaanderen? Zijn er mogelijkheden voor Vlaanderen om overleg te hebben met de federale collega's wat die huidige drempels voor e-commerce betreft? Ziet u

mogelijkheden, beleidsinitiatieven op Vlaams niveau die ervoor kunnen zorgen dat we alsnog onze eigen ondernemingen toelaten de onlinemarkt maximaal te betreden?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mevrouw Remen, laat me eerst toch nog even het kader enigszins schetsen. Ik denk dat iedereen het erover eens zal zijn dat de detailhandel altijd, ook in het verleden, is uitgegaan van de consument. De Vlaamse consument is eigenlijk heel lang terughoudend geweest als het gaat om het omarmen van e-commerce. We zijn daar veel later mee begonnen. Hoe komt dat? Dat is eigenlijk ook niet zo moeilijk. In onze verkoopstrategie was er op elke hoek van de straat een winkel: de afstand naar die detailhandel was hier dus kleiner dan in het buitenland. De fijnmazigheid van onze detailhandel en het gevarieerde aanbod hebben volgens mij de bloei van postorderbedrijven lang in de weg gestaan. Pas in een latere fase is dat soort verkoop hier dan doorgedrongen, met het breedbandinternet. Ook onze detailhandelsbedrijven, en zeker niet alleen de kleine zelfstandige speciaalzaken, hebben heel lang de kat uit de boom gekeken, waarschijnlijk ook door het feit dat wij daar als consumenten nog niet zo voor openstonden.

Ondertussen was het natuurlijk zo dat Vlaanderen werd bewerkt door buitenlandse spelers die op hun thuismarkt al wel heel actief waren op het vlak van e-commerce en die bovendien, door het feit dat ze op die thuismarkt al actief waren, enorme schaalvoordelen hadden. Vlaanderen was dan maar de volgende stap qua e-commerce. Ze hadden dus alles al opgezet, zodat beginnende spelers in Vlaanderen een commercieel schaalnadeel hadden tegenover hen. Toen de Vlaamse consument overstag ging voor e-commerce, wat u met uw cijfers ook nog eens aantoonde, waren veel marktposities dus al ingenomen. Omdat de consument sinds de bankencrisis ook nog heel prijsgevoelig is, misschien nog meer dan in het verleden, gebeurt de concurrentie vaak puur op prijsvlak. Schaalvoordelen wegen dan zeker door.

Dat is het kader. Ik heb hier in de commissie ook al gezegd dat het natuurlijk de bedrijven zelf zijn die het initiatief moeten nemen, maar met dat kader zien we ook waarom dat in het verleden relatief weinig is gebeurd.

Qua loonkosten en nachtwerk hebben we nu inderdaad een eerste akkoord op ondernemingsniveau tussen de vakbonden en een werkgever. Zoals het spreekwoord echter zegt: één zwaluw maakt nog geen lente. Ik heb echter begrepen dat mijn federale collega zich daar ook bewust van is, en dat hij onder andere ook nog bemiddelaars wil gaan inzetten om akkoorden op bedrijfsniveau te faciliteren. Ik heb Wouter Torfs daar zelf over gehoord. Hij heeft zijn vakbonden daarvan overtuigd met het volgende argument: ofwel gaat men mee die weg op, ofwel sluit men op termijn, niets meer, niets minder. Met goede afspraken is hij erdoor geraakt. Als mijn collega, minister Peeters, daarvoor nog bemiddelaars bij inzet, dan hoop ik dat ook ter zake verdere stappen worden gezet. Het is niet alleen Torfs: ook in de logistieke sector zijn er in het verleden toch ook al een aantal afspraken gemaakt die maken dat e-commerce toch wel mogelijkheden heeft.

Dan zijn er de drempels waarmee handelaars worden geconfronteerd die met e-commerce aan de slag willen. Ik denk dat de sector in elk geval zelf niet bij de pakken is blijven neerzitten. U weet dat ik daarover samen met de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO) en anderen een hele campagne heb gedaan. We zien dat het aantal handelaars die starten met een eigen webshop, die gebruikmaken van marktplatforms als bol.com of Shopister.com, sterk is gestegen. Zeker de mogelijkheden van het internet om hun zaak digitaal in de markt te zetten, zijn ook enorm toegenomen. Alleen al uit de resultaten van een enquête die we bij duizend handelaars hebben gedaan in het kader van het project 'Het Internet. Ook uw zaak', blijkt dat het aantal handelaars dat aan e-commerce doet via

een eigen webshop of via een platform, op een jaar is gestegen van 18 naar 32 procent. U was zelfs aanwezig bij de lancering van dat project. Dat is dus bijna een verdubbeling. Ik denk dat er nog marge voor verbetering is, maar er is in elk geval het feit dat steeds meer winkeliers, zelfstandigen en kmo's zelf beginnen na te denken over wat ze al dan niet kunnen en hoe ze dat moeten doen. Dat wordt ondersteund door de acties die we hebben gedaan, ondersteund door hun werkgeversorganisaties. Dat lijkt me de juiste weg. Het zijn immers zij die uiteindelijk beslissen wat ze al dan niet gaan doen. U weet dat ik dat vind: het zijn zij die de ondernemers zijn en die eigenlijk een oplossing moeten zoeken voor de uitdagingen – ik zeg niet 'problemen' – die er zijn.

De voorzitter: Mevrouw Remen heeft het woord.

Grete Remen (N-VA): Minister, ik dank u voor uw positieve antwoord. Ik steun ook 'Het Internet. Ook uw zaak'. Dat is een zeer positieve campagne. Vlaanderen is immers een kmo-regio: 90 procent van onze bedrijven heeft maar tien werknemers. Dat zijn dus kleine bedrijfjes. Die campagne speelt hen totaal in de kaart. Om online succesvol te zijn, moet je immers aan heel veel voorwaarden voldoen. Ik spreek ook een beetje uit ondervinding. Dat is kennislogistiek. Het gaat ook om het beschikbare budget, ook om het personeel dat beschikbaar is. Het gaat om voldoende stockageruimte, websiteontwikkeling, onderhoud, hooggeschoolde mensen. Daarom is die campagne enorm waardevol. Ik sta daar ook voor honderd procent achter. Ik ondersteun dat ook. U ondersteunt ook de bottom-upinitiatieven, ook Storesquare. Ik vind dat zeer positief. Men mag wel niet doen uitschijnen dat een kledingzaak of schoenenwinkel die nu een webwinkel heeft, nu zomaar kan opboksen tegen Zalando of bol.com. Dat kunnen die mensen niet. Dat is onmogelijk.

Het is ook zo dat onze buurlanden met bol.com en Zalando eigenlijk onze markt inpalmen. U doet wat u kunt, binnen uw bevoegdheden, maar ze doen dat dan ook nog met Belgische domeinnamen. De indruk wordt dan gewekt dat je als Vlaamse consument op een Belgische site koopt, maar eigenlijk is dat volledig in handen van buitenlanders, van een Duitse eigenaar, van een Nederlandse eigenaar. Er is ook weer de bereikbaarheid van die Vlaamse webshops. Die mensen moeten dan ook weer bijbenen. Ze staan dan onderaan die zoekmachinelijst. Er komen ook weer extra kosten, marketingkosten. Zoals u zegt, we moeten daar echt in ingrijpen. Federaal doet men al wel wat, maar ja, we zitten nog met die loonkosten en met die vennootschapsbelasting, die dringend moet worden verlaagd, zonder dat te koppelen aan bijkomende belastingen, wat we echt willen vermijden. Dan is er de flexibilisering van de arbeidsmarkt. Dat was vanmorgen ook nog op de radio. Het is ook zeer belangrijk dat we daarop blijven inzetten.

Ik wil ook nog eventjes terugkomen op de logistieke kosten. Ook wat dat betreft, zitten we concurrentieel niet goed ten opzichte van onze buurlanden. Vlaanderen heeft nochtans alle troeven in handen op die onlinemarkt. 60 procent van de Europese koopkracht bevindt zich hier, in een straal van 500 kilometer. Dat is uniek. Vlamingen hebben een goede talenkennis, zijn goed opgeleid, onze exportcultuur zit goed, dankzij uw beleid en ook het beleid van minister-president Bourgeois.

Ik wil enkele suggesties meegeven. Wat de logistieke kosten betreft, is er bijvoorbeeld het leveren van pakjes met drones. Dat zal nog niet voor morgen zijn. De wetgeving is daar nog niet klaar voor. We moeten echter wel eens durven na te denken over bijvoorbeeld een centrale Vlaamse hub om eventueel een vervolg te breien aan de campagne 'Het internet. Ook uw zaak'. Een groot Vlaams logistiek platform zou in dezen misschien raadzaam zijn. Naast die goede maatregel op Vlaams niveau moeten de offline en de online activiteiten misschien ook wetgevend beter op elkaar worden afgestemd. Dat is misschien veeleer federaal. Ik denk dan aan de strijd tegen de namaakgoederen die op dit moment onze markt

overspoelen. Ik denk aan het coördineren van de wetgeving op het vlak van milieu, veiligheid, gezondheid. Kan Vlaanderen daar iets aan doen?

Ik vang ook signalen op dat andere regio's van dit land toch ook maatregelen in het vooruitzicht stellen, of ook al zijn tegemoetgekomen aan de werking en uitbating van online handel, om die te faciliteren. Onze Waalse burens hebben dat in het verleden gedaan. Ze zijn nu ook volop bezig met de exploitatie van de luchthaven in het Luikse Bierset. De aantrekkelijk voorwaarden die daar worden aangeboden, werken eigenlijk als een magneet op cargoactiviteiten vanuit Vlaanderen. Ik wil een persbericht van 9 januari aanhalen waaruit de Waalse ambitie van die Luikse luchthaven blijkt. Dat wordt dan mee gecontroleerd door de Vlaamse intercommunale Publifin. Erin wordt de bouw van een nieuwe cargoal van 6000 vierkante meter aangekondigd, om aan de stijgende logistieke vraag daar te voldoen. Dat gaat dus eigenlijk ook om geld van de Vlaamse consument. Dat gaat naar die Nederlandse en Duitse webwinkels, maar hierdoor gaat er Vlaams geld via de energiefactuur naar een Waals logistiek centrum, waarmee men ook nog Vlaamse jobs dreigt in te pikken. Dat moest me toch ook wel van het hart. Minister, ik geef dat gewoon mee. Ik heb dat persbericht gisteren gezien. Ik zeg altijd: een goede ondernemer kent zijn concurrenten. Ik denk dat u, als meest ondernemingsgezinde minister, dat ook wel weet.

De voorzitter: Mevrouw Christiaens heeft het woord.

An Christiaens (CD&V): Collega Remen, ik dank u voor de vragen en uw algemene beschouwingen over het economisch landschap. Ik keer even terug naar de essentie van de vraag over e-commerce. We kunnen als overheid voor of tegen die e-commerce zijn, maar we kunnen alleszins één ding vaststellen, namelijk dat die trein vertrokken is, en ondanks mogelijke nefaste effecten moeten we toch mee op die trein springen. De jongste tijd beweegt er ook wel heel veel ter zake. Ik heb ook de krantenberichten gelezen over de studie. Een paar dagen geleden kwam Comeos met cijfers waaruit blijkt dat de branche van de e-commerce met 15 procent is gegroeid.

Minister, u hebt terecht verwezen naar uw E-Scan, naar uw sensibiliseringscampagne, die toch ook wel haar vruchten afwerpt. Ik heb daar een kleine bijkomende vraag over. Er zijn ook gemeentes waar dat wordt aangeboden, waar met onlineplatformen wordt gewerkt voor de eigen lokale handelaars. Dat kan natuurlijk nog meer drempelverlagend werken dan een algemeen Vlaams aanbod.

Weet u of er vraag is naar lokale besturen die dat zouden aanbieden of dat er misschien iets samen met UNIZO in ontwikkeling is, op maat van het lokale bestuur? Kan dat oplossingen bieden? Idem wat de sectorale initiatieven betreft: elke sector kan voor zich bepaalde initiatieven nemen die kernversterkend werken voor de eigen sector en die de eigen bedrijven ondersteunen. Weet u of daarrond initiatieven bestaan?

De voorzitter: Mevrouw Vanwesenbeeck heeft het woord.

Daniëlle Vanwesenbeeck (Open Vld): U hebt de vraag die ik had al gedeeltelijk beantwoord. Ze ging over de resultaten van de stimulerende maatregelen die u hebt genomen. Ik heb ook de website hetinternetookuwzaak.be eens bekeken. De cijfers zijn zeer positief: van 18 naar 32 procent, dacht ik. Het is kort door de bocht te zeggen dat het nog altijd 68 procent is dat het niet doet. Een hoop sectoren zijn niet geschikt om digitaal te ondernemen. Maar in ondernemerskringen hoor ik toch nog altijd teveel de algemene teneur dat we digitaliseren moeten tegengaan. We moeten de trein vooruit nemen. We hebben de trein bijna gemist, we zitten er nog net op. Daarom een kleine suggestie: is het een optie – want ik heb gezien dat de site een samenwerking is tussen het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) en UNIZO – om meer druk te leggen bij de werkgeversorganisaties, door

hen bijvoorbeeld kritieke prestatie-indicatoren (kpi's) op te leggen, het percentage dat ze dienen te behalen bij het verspreiden of stimuleren van de digitalisering? Ik zit beroepshalve ook een beetje in de marketingwereld. Een website lanceren is één, er bezoekers naartoe trekken is twee. Ik weet niet of er acties zijn ondernomen om er effectief ondernemers naartoe te trekken.

Mijn tweede vraag: onze burens, de Nederlanders zijn natuurlijk handelaars sinds lang in de geschiedenis. Ze zijn er altijd als eerste bij. Zij hebben een hoop jobs gecreëerd in Nederland, ook aan de Nederlandse grens. De e-commercejobs zijn over het algemeen jobs voor laaggeschoolden. In België is een krapte op de arbeidsmarkt, maar – de discussie heeft zich gisteren ook in de plenaire vergadering voorgedaan – hoewel er meer mensen aan het werk zijn, blijft het moeilijke punt de laaggeschoolden aan het werk te krijgen. Zijn er op dit moment maatregelen genomen door VDAB om bijvoorbeeld mensen uit de grensgebieden, en ik spreek dan over laaggeschoolden, eventueel mee aan het werk te helpen als grensarbeider in de e-commerce in Nederland?

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Mevrouw Remen, ik ga uw suggesties meenemen en kijken wat er wel of niet kan gebeuren.

Mevrouw Christiaens, gemeentelijke platforms en sectorale initiatieven zijn er zeker en vast. Wat de gemeentelijke platforms betreft, is UNIZO bijvoorbeeld rondgetrokken om te zeggen wat digitaliseren kan betekenen, ook voor de klassieke winkel. Dat gebeurde in verschillende steden. Ik ben zelf naar Mechelen geweest toen het circus er voorbijkwam – ik bedoel 'circus' niet negatief. Er werd gezegd hoe een gewone winkelier gebruik kan maken van alle aspecten, bijvoorbeeld niet meer alle modellen in huis moeten hebben. Je kunt tonen hoe een broek er in een andere kleur uitziet zonder ze in huis te hebben. In de spiegel zie je bijvoorbeeld een gele broek terwijl je een blauwe aan hebt. Al die aspecten zijn meegenomen. Er is een tool van UNIZO geweest over wat e-commerce en digitalisering kunnen betekenen voor de winkel, zelfs in een ruimer kader dan alleen e-commerce.

Gaan gemeenten platforms opzetten? Ze moeten zelf gaan bekijken of dat wel de rol van een gemeente is. Ik denk dat het eerder aan de private sector is om dat te doen. Ik ben er niet van op de hoogte of dat gebeurt.

In antwoord op mevrouw Vanwesenbeeck: meestal zijn er KPI's bij de acties die ik doe. Ik weet niet of we dat specifiek voor deze actie hebben gedaan, ook wegens de moeilijkheid om de bedrijven effectief te bereiken. Ik weet dat UNIZO een enorme actie heeft gedaan naar al die bedrijven, en men is in de gemeenten rondgetrokken. Ook zij hebben dus echt een grote investering gedaan om de mensen daarnaartoe te lokken. Het resultaat van 18 naar 32 procent en het aantal bezoekers van de website alleen al toont dat ze dat effectief sterk en zwaar hebben gepromoot. Daar ben ik in elk geval heel tevreden mee. Ik heb ook altijd gezegd: niet elk bedrijf moet morgen iets in e-commerce doen. De bedrijven moeten zelf beslissen of ze dat willen doen en wat ze willen doen. Misschien is een aantrekkelijke website genoeg, zonder dat men daar gaat bestellen. Dat moeten we open laten. Het is aan de bedrijven om daarover te beslissen.

Ik ben het ook eens met uw eerste punt. Ik hoor ook soms de vraag hoe we digitalisering kunnen verhinderen. We gaan dat niet verhinderen. Ik heb dat vanaf dag één in deze commissie gezegd. Dit is er, laat ons er gebruik van maken. Vandaar ook heel de actie die is ondernomen.

Op uw laatste vraag kan ik bevestigend antwoorden. Wij hebben effectief met VDAB, bijvoorbeeld om de kansen te verhogen van mensen om in Nederland te gaan werken, zelfs de mogelijkheid gecreëerd dat de Nederlandse werkgever een

individuele beroepsopleiding (IBO) kan doen vanuit Vlaanderen. We doen dat echt. Daar waar mogelijkheden zijn, worden met de Nederlandse bedrijven gesproken. Dat zijn acties die we al een hele tijd doen. Daar is zeker een positief antwoord mogelijk.

(N.v.d.r. Tijdens de commissievergadering van 16 februari 2017 deelde de minister hierover het volgende mee:

"Ik heb vorige week, naar ik meen naar aanleiding van een bijkomende vraag, gesproken over individuele beroepsopleiding (IBO) in Nederland. Waar ik het eigenlijk over had, was een project dat VDAB in Nederland heeft, met name bij Nedcar. Er was vorig jaar de vraag en de intentie om de maatregel van IBO te gebruiken om Vlaamse werknemers in Nederland aan het werk te stellen. Echter, juridisch is het niet mogelijk om het instrument van IBO te gebruiken omdat dat een Vlaamse maatregel is en een gewestelijke bevoegdheid en VDAB alleen kan optreden binnen zijn bevoegdheidsgebied.

De toegepaste maatregel bestaat erin om kandidaten een opleiding op de werkvloer, dus in Nedcar, aan te bieden om hun competenties te verbeteren. In Nederland gebeurt dat gedurende negen weken, waarbij er zowel opleiding 'off the job' als 'on the job' wordt gegeven. Als dat positief is verlopen, dan krijgen de cursisten een flex-interimcontract aangeboden van zes maanden bij Nedcar. Het project loopt nog steeds en wordt door iedereen positief ervaren.

Wat ik vorige week fout heb gezegd, is dat het om het instrument van IBO ging. Het lijkt daar heel sterk op maar je mag de naam IBO niet gebruiken. Vandaar deze rechtzetting."

Samenvattend kunnen we zeggen dat dit iets is wat we effectief niet gaan tegenhouden. We beseffen dat en we zetten er zelf mee op in om daar waar we kunnen de drempels voor de bedrijven te verlagen en er hen vooral over te laten nadenken wat ze kunnen doen.

De voorzitter: Mevrouw Remen heeft het woord.

Grete Remen (N-VA): Ik kan beamen wat de minister en mevrouw Vanwesenbeeck zeggen: zeker niet tegenhouden, maar omarmen, meegaan. Ik wilde gewoon het debat hier een beetje opentrekken naar de gevolgen voor onze economie, voor onze bedrijven. Ze moeten mee, maar ik wil ook benadrukken dat het gelijke speelveld, de gelijke wetgeving, in dezen een heel grote rol speelt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Grete Remen aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over te weinig investeringen door kmo's – 1097 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: Mevrouw Remen heeft het woord.

Grete Remen (N-VA): Uit de jaarlijkse kmo-barometer van de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO), de Union des Classes Moyennes (UCM) en Graydon blijkt dat onze kmo's het zeer goed doen in België. Ze staan financieel sterker, ze zijn gezonder en hun eigen vermogen stijgt. Ook de productiviteit, de solvabiliteit en de dekking van het vreemd vermogen door de cashflow evolueren positief. Rekeningen worden sneller betaald. De kmo's zijn beter gewapend tegen economische schokken. De liquiditeitspositie van onze kmo's zit dus goed, en op

korte termijn is dat een goede zaak. Ik zeg 'op korte termijn', want de liquiditeiten worden op dit moment opgepot, en dat is niet rendabel. Zo stond het ook in het rapport. Uit de cijfers blijkt dat de kmo's te weinig investeren, niettegenstaande ze gezonder en robuuster zijn geworden sinds de bankencrisis van 2008.

Vorig jaar hebben we ook vernomen dat in 2015 de investeringen van de privé-sector sterk hebben bijgedragen tot de economische groei. In 2015 merkten we een stijging van de investeringen met 3,3 procent en tijdens het eerste kwartaal van 2016 alleen al zijn ze met 1 procent gestegen.

Minister, ik heb de volgende vragen. Hoe evalueert u het huidige investeringsgedrag van de Vlaamse kmo's? Welke mogelijkheden biedt het huidige beleid die de investeringsbereidheid van de financieel gezonde kmo's kunnen stimuleren? Welke rol is er in het investeringsbeleid van de kmo's weggelegd voor de banken?

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Financieel gezonde kmo's investeren als ze, ten eerste, vertrouwen hebben in de toekomst, ten tweede, goede opportuniteiten zien en ten derde, de financiering voor de investering rond krijgen. Op dat laatste punt hebt u gelijk. Het rapport toont aan dat een aantal indicatoren aantonen dat de financiële gezondheid van onze kmo's positief evolueert, dat het dus met de financiële gezondheid goed zit.

Het eerste punt is nog altijd vertrouwen hebben in de toekomst. Als Vlaamse Regering doen we er alles aan om een stabiel kader aan de kmo's te geven, dat we vanuit Vlaanderen de opportuniteiten die de kmo's zien, kunnen ondersteunen, bijvoorbeeld om hun financieringsplaatje rond te krijgen. Wij hebben, zoals u weet, onze subsidie-instrumenten en onze financieringsondersteuning via de Participatie-Maatschappij Vlaanderen (PMV), de Limburgse Reconvertiemaatschappij (LRM), en andere. Ik heb op dat vlak geprobeerd te vereenvoudigen, zoals we daarnet nog aan bod hebben gebracht, en de maatregelen transparant en klantgericht te maken.

Er blijven natuurlijk wel een aantal andere onzekerheden. Ik geef er twee aan. Karel Van Eetvelt heeft als reactie op het rapport het volgende in een interview met De Morgen gezegd: "Als de versoepeling van de vennootschapsbelasting niet gecompenseerd wordt door een nieuwe belastingverhoging ga je een groeisput zien". Als de vennootschapsbelastingverlaging er komt en er geen meerwaardebelasting aan gekoppeld is, is dat in zijn ogen een belangrijke factor om vertrouwen te hebben. Als ik dat economisch vertaal, willen de kmo's zekerheid krijgen over de return van hun investeringen: gaat de ondernemer die centen inzet, voldoende overhouden na belastingen? Voor grotere, exportgerichte kmo's, is er recent het macro-economisch plaatje dat moet worden bekeken. Er is de brexit en er zijn de protectionistische maatregelen van president Trump die rond vrijhandelsakkoorden worden aangekondigd. Er is vandaag een stukje wantrouwen ten aanzien van wat er in de toekomst gaat gebeuren. Voor de exporterende kmo kan er nog eens een extra rem zijn in het aspect vertrouwen.

Ik kom bij het bankwezen. Uit een rapport van de Nationale Bank van België van juni 2016 blijkt dat het bankwezen in België een cruciale rol speelt in de financiering van de ondernemingen. De meeste kmo's zijn afhankelijk van bankkrediet wanneer hun interne middelen niet meer toereikend zijn voor hun behoeften aan bedrijfskapitaal of voor investeringen. De bankensector speelt dus onmiskenbaar een heel grote rol in het investeringsbeleid. Dat is een van de redenen waarom ik nog twee keer per jaar overleg met de financiële instellingen en de ondernemersorganisaties samen heb. Dit high level bankenoverleg, waarop de topmensen van de verschillende banken bijna altijd aanwezig zijn, wordt ook door hen ook aanzien als een belangrijke vergadering. We proberen er altijd de huidige knelpunten te bespreken en bijvoorbeeld te bekijken of de financiering al dan niet vlot loopt. Ik

herinner me dat op het laatste bankenoverleg heel duidelijk, zowel door de werkgeversorganisaties als door de banken, werd gezegd dat er op dit moment bijvoorbeeld geen probleem is in de beoordeling van de dossiers. De kwaliteit van de dossiers die werden ingediend, is verhoogd en de vervullingsgraad is hoger geworden. Langs beide kanten was er het gevoel dat er goed op gewerkt wordt. Daar waar nodig zetten wij de twee kanten samen om ervoor te zorgen dat we echt tot oplossingen komen. Een van de punten die ik op het komend overleg zeker zal aankaarten, is de brexit in relatie tot de kredietverstrekking. Op die manier werken we. We moeten waar we kunnen vooral werken op het vertrouwen, om ervoor te zorgen dat de investeringen die nog kunnen worden gedaan, ook gerealiseerd worden.

De voorzitter: Mevrouw Remen heeft het woord.

Grete Remen (N-VA): Ik dank u voor uw antwoord, minister. Dat is zo. De kmo's staan financieel sterker, maar ze aarzelen nog. U haalt het vaak aan: het vertrouwen/wantrouwen ten aanzien van ook vooral het vorige federale beleid. Ik ga niet in het verleden spitten, maar dat waren heel veel fiscale hervormingen die niet bijdroegen tot rechtszekerheid. Dat heeft heel veel kmo's tegengehouden. Er was de verhoging van de liquidatiebonus. Er waren die pestbelastingen. Dat heeft veel kleine bedrijven tegengehouden om te investeren. Dat behoort tot het verleden. We kijken uit naar de toekomst. Er zijn al opnieuw positieve maatregelen getroffen – Vlaamse en federale – voor onze kmo's. We kijken uit naar die vennootschapsbelasting, niet gekoppeld aan een meerwaardebelasting, want dat moeten we absoluut vermijden, want dat zal niet goed zijn voor het investeringsgedrag van onze kleine bedrijven.

Twee zaken nog, minister. Uit de Septemberverklaring van de minister-president werd duidelijk dat de Vlaamse Regering in 2017 195 miljoen euro extra zal investeren in wetenschappelijk onderzoek en innovatie. Onze strategische onderzoekscentra gaan fors meer middelen krijgen. Dat is positief.

Daarnaast lanceert u ook een nieuw clusterbeleid, zoals gezegd, met de focus op sectoren waar Vlaanderen internationaal het verschil maakt. In het kader van Visie 2050 wilt u dan ook inzetten op proeftuinen voor 'smart cities', circulaire economie en industrie 4.0. Daarom een bijkomende vraag, minister. Zullen al die aangekondigde investeringen en projecten ook onze Vlaamse kmo's in hun sliptestream meenemen, zodat hun investeringsritme zo kan worden opgedreven?

De voorzitter: Mevrouw Christiaens heeft het woord.

An Christiaens (CD&V): Uit het rapport blijkt dat onze kmo's zich vrij goed hersteld hebben van de financiële crisis. Halverwege vorig jaar bleek dat de investeringen in de privésector wel degelijk gestegen waren en dat ze goed bijdragen aan de economische groei. Uit het rapport blijkt ook dat ze nog iets te weinig investeren.

Een belangrijke hefboom hiervoor op Europees niveau is dat Junckerfonds. Dat is ondertussen in bijna alle lidstaten actief, maar dat moet door de nationale overheden – bij ons is dat dan de PMV – gecommuniceerd en gestimuleerd worden. Het fonds boekt blijkbaar succes. Er zou zijn aangekondigd dat het met drie jaar verlengd wordt. Zijn wij klaar om hierop in te spelen? Kunt u mij daar nu op antwoorden? Heeft de PMV dat geëvalueerd? Hoe is de Vlaamse benutting van de Europese middelen uit dat fonds? Zijn ze klaar om hier verder op in te gaan? Zijn er eventueel werkpunten? Ik begrijp dat dit afwijkt van de oorspronkelijke vraag, maar het is toch een belangrijke hefboom wat betreft de investeringen. Misschien kunt u daar iets meer over vertellen. Als dat te gedetailleerd is, zal ik een schriftelijke vraag indienen.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mevrouw Christiaens, ik kan daar nu niet op antwoorden. Dat is een heel specifieke vraag over het Junckerfonds. Ik heb de cijfers niet bij de hand. Ik denk zelfs niet dat het de PMV is die dat stimuleert. Wilt u daar een schriftelijke vraag of een vraag om uitleg over stellen? We zullen dat zeker opzoeken.

Mevrouw Remen, ja, absoluut wil ik de kmo's meenemen. We hebben de speerpuntcluster rond logistiek, het hervormde Vlaams Instituut voor de Logistiek. Ik ben naar de startvergadering geweest en de nieuwjaarsreceptie die daaraan gekoppeld was. Ik geloof dat er meer dan zeshonderd bedrijven aan participeerden, en daar zitten heel wat kmo's bij. Het is zeker onze bedoeling om het landschap te mengen. Het uitgangspunt is steeds er effectief voor zorgen dat de kmo's en de onderzoeksinstellingen één groot netwerk vormen. Ik denk dat we dat in elk geval moeten doen.

Ik had het mis, trouwens: de PMV doet wel de coördinatie van het Junckerfonds, maar ik moet wel de resultaten opvragen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.